

quod qualibet provocatoria intelligitur removeri, quae à jure non indulgetur expressi: Sed si appellans fuerit gravatus injuste, gravamen hujusmodi per superiorem poterit emendari. Hoc ibi. Ex quo contextu, quod peccat ad rem praesentem, eliciuntur à Doctores conclusiones infrascriptae.

Prima conclusio. Per clausulam, appellacione remota, non impeditur appellatio, quae à jure expresse permittitur. Sic notant in summa illius text. Joan. Andr. Bald. Bellam. Butr. Cardinal. Abb. Franchus, & omnes. Dicitur autem appellatio à jure expresse permitti, ubicumque in jure expresse cautum est, ut liceat appellare non obstante clausula, appellacione remota, & in hoc conveniunt glossae. & Doctores nemine discrepante in d. c. Pastoralis, & in cap. Ut debitas de appellat. Accipe quinque exempla. Primum est cum locus minus rursus assignatur, ut in e. Ex parte primo eod. tit. Secundum est cum spoliato restituitio denegatur, ut in cap. Ex conquestione supra de restit. spoliator. Tertium, si iudex non faciat speciem rem, quae petitur in libello, ut in e. Significanti-bus de appellat. Quartum si iustam causam recitationis non admittat, c. Postremo eod. tit. Quintum si cogat coram suspensio Subdelegato litigare, ut in e. Super questionum §. finali de Officio Delegati in supra scriptis casibus jura exprimit, ut licet appellare, non obstante quod appellatio in litteris sit inhibita: unde res est extra omne dubium. Sed nihilominus etiam jura specificè non loquantur in casu in quo appellatio est remota in rescripto, sed simpliciter in aliquo casu permittant appellacionem: in casu illo dicitur appellatio expressè à jure indulgenti; ideòque ad praescriptum dicit. cap. Pastoralis: licet ut appellare non obstante clausula, appellacione remota. Sic repetit Bernardi opinioe concludit Hostiensis in illa Decretali Pastoralis, num. 2. versiculo Tu dicis expressi cum quo transeunt communitè Doctores, ut ibi testatur Abbas, num. 14. Habent exempla in cap. Significanti-bus, cap. Rodolphus & cap. Significanti-bus supra de rescriptis in cap. Exhibita, infra de iudicis in cap. Dilecti, cap. Dilecti & cap. Significanti-bus de exceptione & in cap. Significanti-bus de appellacione. Quamobrem in his casibus & aliis similibus elto appellatio fuerit remota in Bulla Cruciatæ: nihilominus appellari poterit à sententiis & gravaminibus Commissarii; & tenebitur ipse Commissarius epulmodi appellacionibus deferre.

Secunda conclusio est. Clausulam, appellacione remota, prohibetur omnis appellatio, quae à jure indulgetur expresse, hic est casus ad litteram in e. Pastoralis de appellat. quod non est correctum per c. Ut debitas eod. tit. adversus opinionem glossae, & Innoc. concludit Host. in eod. c. Pastoralis num. 8. vers. Sed si bene advertas. Cuius opinio optimè nititur fundamentis, eique posito adhaerent omnes scribentes, ut ibi dicit num. 26. vers. Sed his non obstantibus.

Tertia conclusio est declaratio conclusionis precedentis, videlicet quavis clausula, appellacione remota, tollat polla omnem appellacionem quae à jure non est expresse permitti hoc tamen procedit respectu iudicis à quo, qui non tenetur hujusmodi appellacioni deferre non autem respectu partis quod licet sit appellare, nec respectu iudicis ad quem, qui non possit appellacionem admittere, & sic per clausulam, appellacione remota, in his casibus remouetur appellatio ad effectum suspensivum tantum, non autem devolutivum. Sic probat textus in praedicta capite Pastoralis, vers. Sed si appellans, secundum intellectum Abb. Antiqui. ibidem numer. 3. quem communem esse attestat ibi Præpositus n. 6. & magis communem Abb. Sicutus num. 15. Et hanc opinionem servat Curia Romana teste Collectio, ut ibi plenius dixi in alt. not. Quarta conclusio est. Ubicumque iudex notonè gravat, licetum est appellare non obstante quod sit datus cum clausula, appellacione remota, textus est in e. Ex conquestione, infra de restit. spoliator. ubi id notat glossa penult. Host. Joan. Andr. & communiter Doctores, ut testatur Abb. conf. 44. in praesenti questione num. 3. vers. Sed his non obstantibus part. 1. sequitur Pur. dicit. 414. lib. 3. & Verall. decisi. 33. part. 1.

Collige ex praedictis, à sententiis, & gravaminibus Commissarii non obstante clausula, appellacione remota, quandoque licetum esse appellare ad utrumque effectum, devolutivum scilicet, & suspensivum, ut quando appellatur ex causa in jure expressa, vel à notorio gravamine; quandoque ad effectum devolutivum tantum, ut quando appellatur ex iusta causa, non tamen expressa in jure.

Supereff. nunc tertius articulus, videlicet an in casibus supra scriptis appellari possit ad Collectorem; an verò appellandum sit ad Papam. Ratio dubitandi oritur ex d. cap. Pastoralis de appellat. quod cum decidat non obstante clausula, appellacione remota, si appellans fuerit gravatus, posse gravamen hujusmodi per superiorem emendari: quidam opinati sunt Superiorem hoc casu esse solum Papam; quia ipse solus potest dare iudices appellacione remota, ut notatur in cap. Super questionum §. 1.

supra de offic. Delegat. & in hac sententia fuit Hostiensis. in praedicta Decretali, Pastoralis num. 4. in ver. Per superiorem, & Henric. Boich. coll. 1. vers. Aut appellatur ex causa expressa in jure.

Sed nihilominus videtur respondendum appellari posse etiam ad Collectorem. Primò per doctrinam Innocentii in d. c. Pastoralis num. 1. qui exponit verbum, Per superiorem, id est per iudicem appellacionis, in quo etiam refertur ibi Joan. Andr. num. 3. intelligens superiorem esse non solum Papam; sed etiam alium proximum, ad quem praedicta clausula non obstante, appellari potest à iudice Ordinario vel Delegato, & sequitur Bellam. num. 1. in ver. Superiorem, Abb. num. 16. Franc. col. 5. vers. Sexto operatur, dicens, Possit Superiorem admittere appellacionem, & emendare gravamen, licet sit dicta clausula, appellacione remota; & hoc procedere non solum quando foret appellatum ad Papam, sed etiam ad quemlibet alium Superiorem; quia textus ille indistinctè loquitur. Et consentit Decius ibi propè finem, qui dicit hoc verum, dummodo Superior possit adire per viam querelae, qui proprie est casus nollet.

Et confirmatur, quia etià Episcopus in vim Concilii Tridentini sess. 24. cap. 10. non obstante appellacione possit procedere in his, quae ad visitationem, & morum correctionem pertinent tanquam Sedis Apostolicae Delegatus; tamen sacra Congregatio quidem Concilii Interpres censuit non propterea impediri appellacionem devolutivam etiam ad Metropolitanum.

Sed etsi sequeremur opinionem Host. loco cit. tamen ipse dicit Superiorem esse Papam, vel illum, cui Papa commiserit, sed Collector in litteris suis commissiois habet, ut possit recipere appellaciones à quibuscumque iudicibus, etiam à Sede Apostolica delegatis: ergo ad ipsum tanquam ad superiorem licebit appellare.

Praeterea in illis casibus in quibus clausula appellacione remota nihil operatur secundum ea, quae dicta sunt supra, num. 42. perinde est ac si non esset adjecta, arg. l. 2. ff. de auctor. tutor. l. de auctor. §. Aut Praetor. ff. de interrogat. actio. l. 4. §. Condemnatum, ff. de re iudic. cap. non praeslat, de reg. jur. lib. 6. & notat Bald. conf. 369. ad evidentiam num. 1. lib. 1. & conf. 430. considerandi sunt in prin. lib. 3. sed si dicta clausula non esset adjecta in Bulla Cruciatæ, utique posset Collector in vim suarum facultatum recipere appellaciones à sententiis & gravaminibus Commissarii. Ergo idem poterit in casibus in quibus clausula in litteris apposta nihil operatur.

Hic accedit quod Collector ex consuetudine admittit appellaciones interpositas, etiam ad Papam, quasi ipse in hoc vices illius gerat, ut cap. 1. in fin. sup. eod. & l. 1. §. Mandatum, ff. de offic. ejus, cui mandata est iurisdic. Ergo in illis casibus, in quibus per clausulam non prohibetur appellatio, licebit Collectori recipere appellaciones à Commissario interpositas, etiam si alias ad Papam essent interponende. In quo etiam concurrunt multa aequitas & verisimilitas mens Pontificis qui non est credendus in regno adeo remoto voluisse iudicem constituere ad universitatem causarum & subtrahere partibus appellacionis remedium, prout per indirectum videretur quodammodo subtraxisse, si pro quolibet gravamine à Commissario illato recurrendum illis foret ad Sedem Apostolicam. Ob quam rationem & in Sardinia fuit constitutus Iudex à Sede Apostolica ad recipiendas appellaciones, quae illic à sententiis Ordinariorum, & Delegatorum interponuntur, ut in litteris Pii II. incip. Cunctorum fidelium, datis Petricoli Senen. Diocesis, nonis Kalend. Julii anno 1541. Ad hoc textus optimus in l. Com post sententiam C. de appellat. ibi Si longinquitas regionis ad iudicium suum litigatores venire non patitur, iudicio Rectoris provinciae negotiorum delegates facit, Cum longè 63. distin. c. Juxta 63. dist. cap. Nihil est, §. fin. supra de elect. c. ad audiendam, in primo de Elect. adific. & l. Si longinqua, ff. De iudic. Quae omnia magis roborantur ex observantia subsecuta: nam Collectores non solum indistinctè admiserunt appellaciones à sententiis & gravaminibus Commissariorum, sed eis inhiuerunt, ipseque Commissarii habuerunt se pro inhibitis, ut apparet ex processu exhibito, ad l. Si de interpretatione, ff. de legib. & cap. Cum dilectis de consuetudine.

Non obstat Stilius Signaturæ: Quia responderetur primò 49 non valere illationem, & Signaturæ gratie committit causas appellacionum à Delegatis, cum clausula appellacione remota. Ergo ad solum Papam licet appellare, quandoquidem hoc est partibus arbitrium, cum licet ad Papam appellare omnino medio, cap. ad Romanam 2. quæst. 6. & tradunt Gemino. conf. 63. quia subtiliter num. 2. Abb. conf. 77. in quaestione in fin. vers. Ego puto lib. 2. Joan. de Arn. conf. 51. in causa illorum num. 3. & est speciale in Papa, ut per Alex. conf. 12. vbi processu num. 11. lib. 6. Deinde responderetur hunc solum procedere, quando in partibus non est alius Iudex ad recipiendas appellaciones; tunc enim à sententiis Delegatis necessario

cessario appellandum est ad Sedem Apostolicam, juxta text. hic, secus si alius sit Iudex sit ibi constitutus, ut hoc casu, quia tunc intrat arbitrium, ut in d. c. ad Romanam.

Ex quibus omnibus videtur concludendum, si sequamur primam opinionem de qua supra, num. 42. Collectorem posse recipere quascumque appellaciones interpositas à sententiis & gravaminibus Commissarii: illis tamen exceptis quae de facto

& non de jure interponuntur ab ipsamet executione Litterarum Apostolicarum; si verò sequamur secundam de qua supra, num. 43. posse Collectorem recipere appellacionem ad effectum devolutivum indistinctè; & etiam ad effectum suspensivum in illis casibus in quibus appellatio à Jure indulgetur expresse, vel ubi gravamen esset notorium.

DE OFFICIO JUDICIS ORDINARI.

Ex Synodo Joannis Papa

CAPUT I.

Perniciosam: & infra. Habeant igitur Episcopi singularum urbium in suis Diocesis liberam potestatem, adulteria & scelera inquirere, ulcisci, & judicare secundum quod Canones censent, absque impedimento alicujus. Et cum opus fuerit, publicum convocent auxilium: non ad praedjudicandum, sed potius ad ea, quae Deo sunt placita, prosequendum.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopi in suis Diocesis possunt crimina inquirere & punire; & cum opus fuerit invocare brachium saeculare.
- 2 Episcopi singulis in singulis Urbibus sunt constituendi.
- 3 Iudex non potest ab inquisitione qua fit contra subditam, non procedente fama.
- 4 Fama in iudicio inquisitionis obtinet vicem accusatoris.
- 5 Appellari potest ab inquisitione qua fit contra subditam, non procedente fama.
- 6 Inquisitio extraordinaria & generalis, qua fit.
- 7 Fieri potest etiam, fama non procedente, summarie & sine strepitu iudiciali.
- 8 Episcopus in visitatione inquirere potest, nedum de rebus scandalosis & publicis sed etiam secretis.
- 9 Edicta contra non revelantes confessorios & usurarios, publicari possunt ab Episcopo etiam non adhibitis duobus de Capitalo.
- 10 Executio non debet precedere sententiam.
- 11 Pena in notoriis iniquitatibus, etiam sententiis non procedente.
- 12 Episcopus in criminibus Ecclesiasticis inquirere potest contra Laicos privatos ad iudicium saeculare.
- 13 In criminibus mixtis fore procedit tam Iudex Ecclesiasticus quam saecularis & est locus praeventio.
- 14 Iudex Ecclesiasticus in terris Imperii regulariter non se ingerit contra Laicos in delictis non Ecclesiasticis nec mixtis.
- 15 Adulterii crimen est mixti fori.
- 16 Laici adulteri possunt ab Episcopo excommunicari & in Monasterium detradi.
- 17 Iudex Ecclesiasticus tantum procedit in crimine adulterii, quando agit ad separationem thori.
- 18 Concubinarius tam solutus quam uxoratus, si ter admoniti concubinas non eiecerint: excommunicari possunt ex Concilio Tridentino.
- 19 Etiam cum diversis concubinis successivo tempore fuerint deprehensi.
- 20 Monitio trina contra adulteros & concubinarios non est necessaria, nisi quando ad excommunicationem proceditur; & puniri possunt aliis panis, etiam non expectato anno post excommunicationem & num. 22.
- 21 Concubinarius in prima, secunda & tertia monitione puniri possunt panis pecuniariae pœnis locis vel apparitoribus applicandis.
- 22 Pena à Jure communi vel Statutis Sinodalibus contra concubinarios inflicta, non sunt sublata à Concilio Tridentino.
- 23 Pena ejectionis extra oppidum contra mulieres adulteras & concubinas, non habet locum in viris.
- 24 Privilegium habitacionis illegitimos ad Dignitates & gradus aliquibus Religiosis concessum, non est sublatum à Concilio Tridentino.
- 25 Episcopus in sua Diocesi habet jurisdictionem ordinariam, & meram & mixtam imperium & num. sequi. Jurisdictione ordinaria, qua dicitur ibidem.
- 26 Diocesi appellacione etiam civitas includitur.
- 27 Imperium merum quid sit.
- 28 Episcopi an possint in sua Diocesi quicquid potest Papa in universali Ecclesia, exceptis his, quae Papa sibi specialiter reservavit & num. sequi. uique ad num. 72.
- 29 Episcopi an accipiant potestatem jurisdictionis immediate à Christo, an verò à Papa & num. sequi. usque ad num. 55.
- 30 Jurisdictione haberi potest ab alio immediate dupliciter.
- 31 Episcopi vocati sunt ab Ecclesia Romana in partem sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis & numer. 67.
- 32 Intellectus c. Qui se fecit, &c. Decreto 2. quæst. 6.
- 33 Papa & omnes alii Episcopi sunt coaequales in potestate ordinis.
- 34 Intellectus c. In novo 21. dist.
- 35 Concessio libera potestatis censetur restricta ad limites juris.
- 36 Ecclesia omnes reguntur per auctoritatem Ecclesiae Romanae.
- 37 Dignitates omnes instituit & fundavit Romana Ecclesia.
- 38 Jurisdictione omnium Praetorum Ecclesiae dependet ab Ecclesia Romana non quoad executionem, sed etiam quoad substantiam potestatis.
- 39 Jurisdictiones sunt principaliter apud Principem tanquam apud fontem.
- 40 Ecclesiae particulares ad Ecclesiam Romanam comparantur sicut radii ad solem rivuli ad fontem & rami ad radicem.
- 41 Caput undè dictum.
- 42 Jurisdictione non est sine subditis & num. sequi.
- 43 Correlativa posita se ponat & perempta se perimunt.
- 44 Potestas Sacramentalis non potest auferri ab Ecclesia.
- 45 Potestas jurisdictionalis est ex inunctione hominis, nec immobiliter adheret.
- 46 Episcopi rituales habent potestatem ordinis, sed non executionem, seu potestatem jurisdictionis.
- 47 Apostoli non receperunt immediatè jurisdictionem à Christo sed à Petro.
- 48 Petrus solus immediatè à Christo fuit creatus Episcopus.
- 49 Jurisdictione non potest esse nisi in subiecto & principaliter cohaeret personae.
- 50 Episcopus esse positus à Spiritu sancto regere Ecclesiam Dei, quomodo sit intelligendum.
- 51 Petro & illius successoribus tantam data est à Christo potestas regendi universalem Ecclesiam.
- 52 Apostoli populos Christus non divisit.
- 53 Jurisdictione non debet esse vaga & incerta.
- 54 Jurisdictione ordinaria & universalis cohaeret territorio.
- 55 Episcopi possunt causas fidei ventilare, sed non definire.
- 56 Causae majores Ecclesiae ex divina institutione à Roma

vestas jurisdictionis derivatur ad quemcumque personam illius Principatus ab ipso Principe. Unde Beatus Dionysius tam in ecclesiastica Hierarchia, quam in Ecclesiastica docet ab ipso Principe. Et ut Bald. inquit in c. 1. §. Ad hoc n. 11. de pae. juram. firmam. jurisdictionis principaliter sunt apud Principem tanquam eius fontem, a quo fluunt. Et resuunt sicut. flumina ad mare; adeo ut secundum eum in d. §. Ad hoc n. 2. nec minima jurisdictionis possit conferri, nisi auctoritate Principis mediata vel immediata, allegat notata in l. Et quia ff. De jurisd. omni. judic. in l. Privatorum, Cod. eod. tit. & per Janos. in c. Cum ab Ecclesiis infra eod. Sed Papa est Princeps sive Monarcha Principatus Ecclesie, c. Nolite 11. dist. & dixi latissime in c. Significasti supra de elect. Ergo potestas jurisdictionis omnium Prælatorum Ecclesie derivatur a Papa.

Secundo, in unoquoque ordine ab eo, in quo residet plenitudo virtutis, pendet & profuit virtus sequentium illo ordine, secundum Aristotelem 2. Metaphisic. sed Romanus Pontifex est primus in ordine Prælatorum Ecclesie, ut in Concilio Constantinopolitano, in quo Patres sic dixisse leguntur: Veneramus secundum scripturas & canones & definitiones Sanctissimum Romæ Episcopum primum & maximum omnium Episcoporum. Et in eod. residet plenitudo potestatis ut in c. Cum ex eo; & de antiq. & remiss. & in c. Quodcumque c. 24. q. 1. Ergo potestas jurisdictionis omnium sequentium Prælatorum pendet & derivatur ab ipso Romano Pontifice.

40 Tertio, Ecclesie particulares ad Ecclesiam Romanam comparantur sicut radii ad Solem sicut rivuli ad fontem sicut rami ad radicem, c. Loquitur Dominus 14. quæst. 1. Ergo quidquid habent virtutis, regiminis, aut jurisdictionis ab Ecclesia Romana habent.

41 Quarto, omnia membra à capite recipient derivationem virtutis, sensus, & motus sui regimini; nam ut inquit Iliodor. relatus à Turrecr. in d. c. Omnes num. 3. vers. Quarto 22. dist. Ideo datum est capiti hoc nomen, quod sensus omnes, & nervi initium capiunt, atque ex eo omnis vigendi causa oriatur. Sed Summus Pontifex est caput omnium Prælatorum, c. Non licet 12. dist. c. Ita Dominus 19. dist. & c. Sacrosanctus 22. dist. Ergo à Summo Pontifice ceteri Ecclesie Prælati potestatis suæ capiunt originem.

42 Quinto, Episcopi omnes recipientes subditos immediate à Romano Pontifice, ad quem pertinet singulis Episcopis Diteccles assignare, Ecclesias & subditos præbire, c. Omnes 16. q. 7. & notatur in c. Sicut unire, in gloss. in cer. Pertinet, de translat. Episc. Sicut Dionysius Papa, ut in c. Ecclesie 13. q. 1. Ergo ab ipso Romano Pontifice recipientes immediate jurisdictionem; nam potestas jurisdictionis dicitur relative ad subditum. relativa autem posita se ponunt, & precepta se perimunt, l. final. ff. De acceptilat. quam ad hoc notat Bald. in Auth. Si quas rinas col. 2. Cod. de sacros. Eccles. Unde sicut si non est servus, non est dominus, propter quod secundum Augustinum, Deus non fuit Dominus, quousque non habuit creaturam suam: ita si non est subditus, non est Prælati nec iudex qui possit eum judicare, ad Roman. 14. Tu quis es, qui iudicatis alienum servum, suo domino servit, aut cadit. Et declarat Turrecr. in cap. Dominus n. 10. 19. dist. Atque ita sine subditis non est jurisdictionis, Monachi c. Sic iure, c. 61. Clericatus, & c. seqq. 26. q. 1. quibus patet Monachos, quamvis recipientes ordinem recipientes officii potestatem, non tamen recipere jurisdictionem nisi occasione populi & idem probatur in Concilio Tridentino sess. 14. cap. 7. de ref. servat.

43 Sexto, si potestas jurisdictionalis Episcoporum esset immediate à Christo, non posset auferri ab Ecclesia, ut patet in potestate Sacramentali seu ordinis, quæ cum conferatur per consecrationem, est immobilis sicut alie consecrationes Ecclesie, c. 1. & c. 3. de consecr. Eccl. vel Altar. & idem secundum suam essentiam manet in Episcopo quamdiu vivit, sive in schisma, sive in hæresi labatur, c. Quod quidam 1. q. 1. Sanctus Thomas in 2. 2. q. 39. art. 3. & in Episcopo etiam depositus, & degradatus secundum gloss. & Doctores in Summa 9. q. 1. & Archid. in c. 1. ostenditur, de consecr. dist. 4. quia character, super quo fundatur potestas Sacramentalis animæ impressus à Deo, ab homine auferri non potest, ut inquit Silvest. in ver. degradatio n. 6. Sed consequens est falsum, quia potestas jurisdictionalis auferri potest ab Ecclesia, nec immobiliter adheret, ut patet in Episcopo suspensio, excommunicato, hæretico vel schismatico, c. Omnibus, cap. Aut Celestinus, cap. Aperiit & §. His auctoritatibus 23. q. 1. ergo falsum est etiam potestatem jurisdictionalem esse immediate à Christo. Quo argumento S. Thomas loc. cit. concludit potestatem jurisdictionis in Episcopo esse ex injunctioe hominis.

44 Undecimo, si ex Divina institutione unusquisque eo ipso, quod esset consecratus Episcopus, haberet potestatem jurisdictionis in proprietatem, ut necessarii conjunctionem cum potestate Sacramentali, sequeretur ut nullus Episcopus creari, aut reperiri posset sine potestate jurisdictionis. Sed sequens est falsum, quia Episcopi titulares in partibus infidelium, quamvis habeant potestatem ordinis, tamen executionem, & potestatem jurisdictionis non habent tanquam Clero & populo carentes, ut in c. 2. sess. 14. Conc. Tridentini: sicut nec Episcopi ante expeditas litteras Apostolicas sive promotionis, consecrationis vel confirmationis, ut in Extravaganti Injuncta de elect. nec Episcopi qui renunciavit Episcopatu. Ergo & antecedens.

Duodecimo & ultimo, alius omisit probatur hæc sententia: quia Apolloli non receperunt immediate jurisdictionem à Christo, sed à Petro, cap. Ita Dominus 19. dist. ubi Leo Papa: Ita Dominus hujus maneris Sacramentum ad omnium Apostolorum officium pertinere voluit, ut in Beatissimo Petro Apostolorum omnium summo principaliter collocaret; ut ab ipso quasi quodam capite dona sua velut in corpus omne diffunderet; & docet Sanctus Thomas in Summa contra Gentiles quæst. 77. dicens: Solum Petro promisit Dominus. Tibi dabo Claves Regni Cælorum, ut quodcumque ligaveris super terram, erunt ligata & in cælo solvantur, ut observandum potestas Clavium per eum ad alios derivanda ad conservandum Ecclesie unitatem juxta cap. Loquitur Dominus 24. quæst. 1. Idem sollicitissimus Turrecr. in dicto cap. Ita Dominus, ubi obicit rursus Cardinalis Tertium usque in finem 19. dist. & Cardinalis Jacobus de Concilio, lib. 10. art. 7. & confirmatur, quia solus Petrus immediate à Christo fuit creatus Episcopus per illa verba: Pascite oves meas; reliqui vero Apolloli facti fuerunt Episcopi, non à Christo immediate; sed ab ipso Petro, ut colligitur ex cap. Porro 65. dist. ubi hoc latè probat Turrecr. & ex cap. In novo 21. dist. ubi dicitur: ab ipso Petro Sacerdotalis (id est Episcopalis) caput ordo & ibi similiter hoc ipsum docet Turrecr. Præpositus in Summa 15. dist. num. 27. & novissimè Cardin. Bellarm. tom. 1. controversiæ de Summo Pontifice, lib. 1. cap. 23. vers. Vigesima secunda est. Et consequenter Apolloli excepto Petro non poterunt accipere potestatem ordinariam jurisdictionis Episcoporum immediate à Christo, cum nondum essent creati Episcopi. Jurisdictionis enim non potest esse nisi in subiecto, argumentum cap. Baptisari 5. dist. dist. & lege 2. ff. de usufruct. cum principaliter coheret potestate, ut notat Bart. in lege Primo ff. De Jurisdictione omnium Judicum circa finem & Paulo de Castro conf. 203. Viso quodam salvo conductu, num. 3. lib. 1. Ergo longè minus à Christo recipientes immediate Jurisdictionem alii Episcopi qui in locum Apollolorum successerunt, cap. In novo 21. dist. dist. Concilium Tridentinum, cap. 4. sess. 23. de Sacram. Ordin. Effectus enim quædam est remotionis à sua causa, tantò est debilior, ut inquit Sanctus Thomas in 1. 2. quæst. 66. art. 1. & in 3. sent. dist. 1. quæst. 1. art. 4. Unde Episcopus non accipere potestatem Jurisdictionis à Christo immediate, sed à Romano Pontifice docent Alex. de Ale. Albertus Maginus, Sanctus Thomas & Sanctus Bonaventura relati à Cardin. Turrecr. in cap. Omnes 22. dist. ubi latè hæc sententiam tuetur; & latius in Summa de Ecclesie, lib. 2. cap. 54. & pro eadem sententia Henriquez in Summa, lib. 6. cap. 5. in commen. litteræ A. citat Sanctum Thomam in 4. contra Gentiles, cap. 76. & in 2. 2. quæst. 1. art. 10. Silvester in verbo Indulgentia, versiculo Quinto queritur, num. 9. & sequentibus. Cajetan. de Potestate Papæ, cap. 2. 19. & 27. & Victor in relect. 2. de potestate Ecclesie, quæst. 2. subdens illam tribui Sancto Bonaventura in 4. dist. 25. art. 1. quæst. 2. Durandus dist. 24. quæst. 5. & Major. quæst. 3. Eandem sententiam amplectitur Dominicus à Soto in 4. dist. 20. quæst. 1. art. 2. Franciscus Vargas in libello de hac ipsa questione. Hervezus in libro de potestate Papæ. Gabriel in Canonem Missæ lect. 3. quos citat Cardinalis Bellarminus, tom. 1. controversiæ de Summo Pontifice, lib. 4. dicens hæc videri sententiam veterum scholasticorum; & verissimam esse eamque pluribus confirmat in cap. 24. Idem docet ex Canonibus Innocentius in cap. cum ab Ecclesiis, num. 4. infra eodem dum firmat Episcopos habere ordinariam jurisdictionem à Canone. Antonius de Butrio ibidem, num. 18. versiculo Canon dat jurisdictionem Episcopo. Cardin. num. 3. in 4. quæst. versiculo Item Canon. Joannes de Imola, num. 7. versiculo Et eodem modo si Papa præciat aliquem alicui Civitati. Bellamera num. 15. versiculo Sic etiam dicit; & idem Innocentius in cap. cum ex eo, num. 1. infra de sententia & remissione, ubi reddens rationem cur Papa possit restringere potestatem Episcoporum in concedendis Indulgentiis, dicens verbi inquit: Quia Prælati minores omnes habent hæc potestatem à Papa & ipse à solo Deo, cap. Quamquam 21. dist. cap. 1. 22. dist. & concordat ibi Joannes Andreas, num. 13.

Non obstat quod legitur, Act. 20. Attendite vobis & universo gregi in quo Spiritus sanctus vos posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, cap. Suggestum 7. quæstion. 1. Concilium Tridentinum, cap. 1. sess. 6. Nam primò responderetur hoc debere intelligi mediante jurisdictione illis tribuenda & determinanda à Romano Pontifice. Quod evidenter probatur; nam aut verbum illud Ecclesiam volumus intelligere

intelligere de Ecclesia universali respectu singulorum Episcoporum, ita ut quilibet Episcopus sit positus à Spiritu sancto ad regendam Ecclesiam universalem. Et hoc est erroneum, & hæc potestas data est soli Petro Apostolorum Principi, & Romanis Pontificibus illius successores, cap. Quamvis 21. dist. cap. Omnes, & cap. Sacrosanctus 22. dist. cap. De creto, & cap. seqq. 2. quæst. 6. cap. Nemini 17. quæst. 4. & debuit esse in Concilio Florentino sub Eugenio IV. post sess. 25. tom. 8. Concil. pag. 854. Luteria Partiorum; aliquo tunc esset Papa, quot Episcopi contra unitatem Ecclesie & Catholicam veritatem, cap. Loquitur 24. quæst. 1. Extravag. Unam Sanctam, de major. & obed. cum concord. Aut volumus intelligere prædictam auctoritatem de singularibus Ecclesiis, ita ut quilibet Episcopus positus sit à Spiritu sancto ad regendam suam Ecclesiam particularem; & ita concurrant omnes collectim ad regimen universali Ecclesie & hoc similiter est falsum, quia Christus populos Apollolis non divisit & multo minus Episcopos illorum successores, 51 sed dixi omnibus, & singulis: Docete omnes gentes, Marc. ult. & prædicare Evangelium omni creaturæ, Matth. ult. Quocumque ligaveritis super terram, erunt ligata & in cælo solvantur, & quorum remiseritis peccata, remittantur eis. Joan. 20. Ergo non est nostrum fingere hæc limitationem & divisionem jurisdictionis fuisse factam immediate à Christo, cum ex Evangelio haberi non possit; nulla enim limitatio est quoad subditos aut quoad casus ibi legitur, ut inquit Turrecr. in cap. Ita Dominus, num. 10. versiculo Tertio se 19. dist. Superest ergo ut Apolloli & alii Episcopi Ecclesie & subditi; & consequenter jurisdictionis præsentia fuerit immediate primùm à Petro & deinde à Summo Pontifice ejus successores. Atque ita Episcopi constituti sunt à Spiritu Sancto ad regimen Ecclesie, mediante jurisdictione quæ singulis tributur & prænitur ab Ecclesia Romana, quæ secundum Turrecr. ubi supra, collatio potestatis five sit antiqua, five nova: debet esse certa quantum ad casus & quantum ad territorium: aliquo habens latè potestatem neciret quid agere deberet aut in quem five super quo; aut quatenus sua auctoritas se extendere; & illius jurisdictionis effectus & incerta: quod est inconveniens. Unde jurisdictionis semper restringitur ad subditos, cap. A nobis, ubi de sententia excommunicati, cap. 3. de Paroch. cap. Ut animarum de Constitutione, lib. 6. Item jurisdictionis ordinaria & universalis coheret territorio & illius sibus circumscriptur & terminatur lege finali; & ibi Bartolus num. 9. cod. ubi & apud quem & de communi opinione testatur Castillon. conf. 322. Panth. quæstionis, num. 2. lib. 4. vel certe, ut idem ait in titulo de passionis juramento firmanti, §. Ad hoc, versiculo Imaginibus: jurisdictionis est supra territorium, pro ut nebula supra paludem; & sic se extendit jurisdictionis pro modum mensuræ paludis: & sic se extendit jurisdictionis per modum mensuræ paludis & de jurisdictione Episcoporum quæ restringitur ad Ditecclesim & ad subditos sunt jura aperta in cap. Episcopi cum duobus, cap. sequentibus 9. quæst. 2. in cap. Placuit & sequentibus 7. quæst. 1. & in Clementina 1. de foro competenti cum multis similibus.

Et eodem modo diluitur obiectum ex auctoritate Bernardi ad Eugenium III. dicens: non solum potestatem Papalem; sed etiam aliorum inferiorum Prælatorum potestates à Christo esse; sicut enim simul, ut potestas Prælatorum Ecclesie sit à Christo; & tamen mediant Romano Pontifice ejus Vicario; & ita hunc locum Bernardi exponit idem Turrecr. in dicto cap. Omnes, num. 3. versiculo Ad secundum 22. dist. Deinde responderetur ex præallegatis auctoritatibus desumptis ex Sacris litteris ad summum inferri posse, ut Apolloli acceperint jurisdictionem immediate à Christo: quod etiam verum esset, non tamen inde sequeretur ut idem procederet in aliis Episcopis, quia non est bona consequentia, Apolloli & Discipuli Christi habuerunt ab ipso immediate potestatem jurisdictionis. Ergo & nunc Prælati Ecclesie potestatem jurisdictionis recipiunt à Christo immediate, ut fusc ostendit Turrecr. loco proxime citato; & sequitur ibidem Præpositus num. 1. versiculo Et licet aliquo loco dicatur.

Ex conclusione ut supra firmata deducitur falsitas propositæ assertionis, quod Episcopi circumscriptis reservationibus Apollolicis possint in suis Ditecclesiis quidquid potest Papa in Ecclesia universali; nam si potestatem jurisdictionis recipient Episcopi immediate à Papa, ut probatum est supra: necessarii hinc sequitur ut illam partem duntaxat habeant jurisdictionis ad quam secundum Canonicas Sanctiones sunt vocati ab Ecclesia Romana; nam potestatis plenitudinem Sedes Apollolica illis non imperavit, ut in dicto cap. Decreto & cap. sequentibus 2. quæst. 6. & quamvis jurisdictionis ab eadem Sede fuerit cuique Episcopo in sua Diteccesi generaliter demandata juxta textum: hic tamen in hac concessione non veniunt multa; non quia Romani Pontifices de illis fecerint speciales reservationes; sed quia in generalitate hujusmodi non includuntur quæ specialiter indigent commissione, ut cap. Quod translatorem Fagnan. in l. Lib. Decretal.

Supra de Officio Legati, cap. 2. de Officio Vicarii, lib. 6. cap. Qui ad agendam, de procur. eodem libro & lege 1. in principio, ff. de Officio ejus cui mandata est jurisdictionis. Et est simile: nam licet paterfamilias liberam concedat filio administrationem: non tamen filius potest alienare, lege Si pater ff. de his qui in fraude creditoris & lege Contra Juris, ff. de pallio. Item in generali concessione non veniunt ea quæ veniunt similiter qui non est specialiter concessus, cap. In generali de regulis Juris, lib. 6. cap. ultimo de Officio Vicarii, eodem libro, lege Obligatione generali, ff. de signis, lege Qui peculii, ff. de peculato. Item majora non committuntur sine speciali mandato, lege Pomponius & lege Mandato, ff. de procur. & propterea per plura potest Romanus Pontifex in universali Ecclesia quæ non possunt Episcopi in suis Ditecclesiis etiam seclusis reservationibus Apollolicis; nam ut omittamus 55 ea quæ sunt Fidei, quæ ad ipsum tantum spectat determinare, cap. Hæc est fides, cap. Est aliud, cap. Quoties & per tot 24. quæst. 1. cap. Majores de Baptismo & docet Sanctus Thomas in 2. 2. quæstion. 1. art. 10. Pro Petro enim Dominus rogavit ut non deficeret fides ejus, ut in dicto cap. Majores in principio; Episcopi autem quamvis possint causas Fidei ventilare: non tamen possunt definire, ut per glossam primam & secundam in dicto cap. Quoties: generaliter majores omnes Ecclesie cause ad Summum Pontificem referuntur, non ex vi reservationis Apollolicæ; sed ex Divina Institutione, ut constat ex cap. Dudum 3. quæst. 6. ibi Domino influente ad Romanam Ecclesiam quasi ad matrem atque apicem omnes majores Ecclesie cause & Judicia Episcoporum recurrunt; & in cap. 1. supra de transf. Episcopis ubi dicitur ex illo generari privilegio quod Beato Petro & per eum Ecclesia Romana Dominus indulset: Canonica post modum emanasse Instituta, contentia majores Ecclesie causas ad Sedem Apollolicam referendas; & idcirco Canonizationis Sanctorum pertinet tantummodo ad cognitionem & determinationem Ecclesie Romanæ, cap. 1. & 2. de reliquiis & veneratione Sanctorum; idque non ex vi Apollolicæ reservationis, sed ob rationes quæ adducit glossa in capite unico in verbo Sedis Apollolicæ eodem titulo, lib. 6. quarum prima est, quia hæc causa est de majoribus. Secunda, quia miracula attribuntur Fidei; & idem causa Fidei est. Tertia, quia dubia Scripturæ pertinent ad declarationem Summi Pontificis: multo fortius dubia Sanctitatis. Quarta ne propter multorum Episcoporum simplicitatem, populum decipi contingat. Quinta ne in infinitum contingat Sanctos multiplicari; & sic devotionem refrigerare & Sanctitatem vilescere: quibus adde rationes Turrecr. in cap. 1. num. 21. versiculo Ad quintum, de consecratione, dist. 3. limititer translatio, depositio & cessio Episcoporum per quas Conjugium Spirituale dissolvitur: non tam Constitutione Canonica quam Institutione Divina: pertinent ad solum Papam, ut legitur in cap. Inter corporalia eodem titulo. Nec apparet in majoribus causis ullam potestatem fuisse Episcopis attributam ab Ecclesia Romana; & idem hæc potestatem sibi vindicare non possunt, cap. Huic 17. dist. Item solus Papa dispensare potest ex magna causa, ut Monachus habeat proprium, secundum Innocentium in cap. cum ad Monasterium de statu Monachorum, cujus opinionem communiter recipiunt Theologi & Canonistæ. Item ut Monachus Matrimonium contrahat: licet in Sacris sit constitutus, ut notat Joannes Andreas in cap. Semel Deo de regulis Juris, lib. 6. in Mercur. & in dicto cap. cum ad Monasterium in fine; & plenè Decius conf. 108. In præsentibus consultatione per totum; idque ex plenitudine suæ 59 potestatis, quæ potest etiam committere simplici Sacerdoti ut conferat Chrima: ut est definitum in Concilio Florentino in Decreto Fidei Eugenii IV. §. Secundum Sacramentum; & dixi plenius in capite unico, §. Per frontis Christianitatem, supra de Sacra Unctione & delegare mero Laico causas criminales Clericorum, secundum communem opinionem, de qua testatur Clar. in §. fin. quæst. 41. num. 6. v. Sed quid dicendum: & facultatem excommunicandi, ut per gloss. in Extravag. Suscepit Joannis XXII. in ver. Vel personis, de elect. cum tamen Episcopus hujusmodi causas non solum delegare nequeat soli laico & Clerico simul, imò nec Clerico conjugato, ut per Clar. dict. quæst. 41. num. 5. & num. 7. vers. Sed an poterit ubi de communi. Similiter solus 61 Papa dispensat super Matrimonio rato non consummato secundum glossam Vincentii in cap. Ex publico de convers. conjugat. & Bellam. conf. 28. In factis col. 2. ante med. vers. Quarto quia ubi testatur de magis communi opinione. At Episcopi certum est hæc facultatem non competere, quia non reperitur illis concessa per sacros Canones, ut fatentur omnes. Quin imò plerique ex antiquis Theologis, ut Summo Pontifici eam concedunt, licet in hoc prævaluerit sententia Canonistarum, quia "des Apollolica multoties dispensavit, ut referunt Cajetan. in opus. tom. 1. tract. 28. de Matrim. quæst. unic. & Navar. in Manual. cap. 22. n. 2. Et ego ipse memini in Sacra Congregatione Concilii cui primà vice interfui, ut Secretarius anno 1613. die 20. Aprilis resolutum fuisse concedendam esse dispensationem super ma-

- nam Ecclesiam referuntur.
- 57 Canonizatio Sancti, translatio, depositio & cessio Episcoporum pertinent ad solum Papam non tam constitutione canonica, quam institutione divina.
- 58 Papa solus dispensat in voto solemnium paupertatis & continentiam.
- 59 Item delegat mera laico causas criminales Clericorum & facultatem excommunicandi.
- 60 Episcopus Clericorum causas delegare non potest laico & Clerico simul, nec Clerico conjugato.
- 61 Papa solus dispensat in Matrimonio rato non consummato.
- 62 Item in aliquibus gradibus prohibitis in Levitico.
- 63 Item inducit impedimenta dirimentia & inhabilitat homines ad contrahendum.
- 64 Item dispensat contra Apostolum super bigamia.
- 65 Potestas clavium non recipit interpretationem restrictivam.
- 66 Indulgentias concedendi potestas plene residet in Papa,

Perniciofam. Episcopi in suis Diocibus possunt crimina inquirere & punire, & cum opus fuerit invocare brachium seculare. Hoc dicitur. Primo ponit decem exordium. Secundo dispositionem ibi habent.

Nota primo ex illis verbis, Episcopi singularum urbium, in singulis urbibus singulos Episcopos esse constituendos, cap. Episcopi 80. dist. cap. 1. de priv. & notant hic Joan. Andr. & Cardin. in princip. & Abb. num. 1. in 3. notab.

Secundo nota ibi, inquirere, Episcopum in criminibus procedere posse per viam inquisitionis, intellige dummodo precedat infamia, si inquisitio sit ordinaria, & specialis contra certam personam, secundum Doctores: quia tunc frequens & clamorosa fama obtinet vicem seculatoris, c. Quasi ter infra de accusat. cap. Inter sollicitudines de purgat. canon. cap. Licet in ver. Appellare infra eod. & Bald. hic in prin. Sin autem inquisitio sit extraordinaria & generalis, quae fit quando lite non contestata, c. Quoniam frequenter ut lit. non contest. secundum gloss. hic in v. inquirere, Butrius n. 16. qui post Host. n. 18. declarat hoc ultimum verum esse, quando proceditur ex puro, & merito officii iudicis secus si ad alterius iniuriam. Quod si heret specialis inquisitio contra subditum non procedente fama, possit appellari secundum gloss. in cap. Licet in ver. Appellare infra eod. & Bald. hic in prin. Sin autem inquisitio sit extraordinaria & generalis, quae fit quando incerta sunt delicta & persone in visitando Diocesim vel Provinciam, cap. sicut de accus. & c. Romane, §. Sane de conf. lib. 6. vel quando maleficium est certum; sed ignoratur quis fecerit, ut in l. congruit ff. de off. Praesid. tunc summarie & sine strepitu iudicium procedi potest etiam infamia non procedente, cap. Pona, il. primo & ibi gloss. de elect. cap. 1. de postul. Praes. c. Ur Clericorum, de vit. & honest. Cler. Ita post Petr. de Sampson dilinguit & declarat hic Abb. Antiqu. n. 2. & post eos Guido, Host. & Joan. Andr. n. 15. in gloss. 1. Ant. de Butr. n. 16. vers. Veniamus ad glossam primam, Imol. n. 8. Bald. n. 21. vers. Si maleficium est commissum & Abb. n. 6.

Unde Sacra Congregatio Concilii ab Episcopo Abulensi consulto, An Episcopus possit nedium de rebus scandalosis & publicis, sed etiam secretis in visitatione inquirere: Respondit posse. Et cum alias Episcopus Gerundin. publicasset edicta adversus scientes & non revelantes concubinariorum & usurarios tam Clericos, quam laicos, eaque Canonici praetenderent ipsos non adhaerere, cum non fuissent adhibiti duo de Capitulo, iuxta c. 6. sess. 25. Concil. Trid. Sacra Congregatio censuit ejusmodi edictis & Canonicos comprehendere, nec opus esse, ut eis proponendis Episcopus adiunctos adhibeat.

Tertio nota differentiam inter verbum *alejci* & *iudicare* atque ita ordo est praeposterus; nam primo fertur sententia: deinde infligitur poena nec praemittitur executio, cap. Quod ad consultationem de re iudicata: simile habetur in cap. 2. de iudicis. Sed hic verbum *alejci*, referri ad notorium verbum iudicari, ad non notorium. Quo sensu ordo hic positus non est praeposterus, quia in notorio poena infligitur non procedente sententia, cap. Ex parte de verborum significatione & de iur. notat Innocentius. Vel die verba *alejci* & *iudicare* esse hic synonyma; vel primum quando Episcopus procedit ex officio. Secundum, quando in forma iudicii: id est per viam accusationis quos intellectus ad hunc textum potuit Boetius, cum quo transeunt Joannes Andreas num. 4. in verbo *alejci* & Butrius, num. 9.

Quarto, nota Episcopum in adulterio & aliis criminibus posse ad inquisitionem & punitionem procedere, non solum contra Clericos; sed etiam contra Laicos, quia haec Decretalis generaliter loquitur secundum Innocentium hic in principio in verbo *Inquirere*, cui subscribunt Hostiensis & Joannes Andreas in eodem verbo: allegantes textum in cap. Ad si Clerici de iudicis in cap. Ad petitionem de accusat. Antonius de Butrio, num. 10. Baldus, num. 12. & Abbas, num. 3. Et quavis Innocentius subdat hoc verum esse: dummodo sint spiritalia vel alias pertineant ad suam jurisdictionem ea de quibus loquitur: hoc tamen id est dicit, quia quaedam sunt crimina mere Ecclesiastica in quibus palam est Episcopum priv-

- in Episcopis vero est taxata secundum Papae ordinatorem.
- 67 Papa solus potest commutare vias dispositiones tam in ultima voluntate, quam inter vivos.
- 68 Item derogare juramento, pactis & privilegiis in limine foundationis.
- 69 Et rem uni Ecclesiae auferre & dare alteri.
- 70 Item novum ordinem, seu Religionem approbare & erigere dignitates omnium novarum.
- Episcopus de Capituli consensu potest in Cathedrali novam dignitatem erigere, usque tamen & sacri Canonibus cognatas ibid.
- 71 Ordo Episcoporum est de Jure Divino, & praecipuus in Ecclesiastica Hierarchia.
- 72 Episcopi cogere possunt iudices laicos ad praestandum brachii saecularis auxilium, sed non de converso.
- 73 Consilium reverentiae obligationem non excludit.

vativè ad iudicem secularem procedere posse etiam contra Laicos, ut in crimine heresis, cap. Ut inquisitionis §. Prohibemus de heresi, lib. 6. Quaedam sunt crimina mixta fori in quibus procedit Episcopus etiam contra Laicos: non tamen privative ad iudicem secularem; sed utroque procedere potest & est locus preventionis ut in crimine sacrilegii, cap. cum sit generale de foro competenti & cap. Felicis de pana lib. 6. De aliis vero criminibus quae nec sunt mere Ecclesiasticae mixtae regulariter non se ingerit iudex Ecclesiasticus contra Laicos in terris Imperii, cap. Venerabilem de electione, cap. causam, vlt. secundo qui filii sunt legitimi, quia non debet ponere falcem in messum alienam; cum distincte sint jurisdictiones, cap. Quorum 10. dist. cap. cum ad verum & cap. Si Imperator 96. dist. pulchre Oldrad. conf. 83. incipiente An Episcopus, nisi indirecte quoad praesentiam imponendam & ad peccatum prohibendum, cap. Novit. cum ibi notatis per Innocentium & Doctores de iudicis; vel nisi notoria sint crimina, ut super his merito notari possit iudicis laici negligentia, dicit. cap. Novit. cap. 1. §. Sane de conf. lib. 6. & cap. Ex transmissa, infra de foro competenti & de his vide glossam quae alios etiam casus recenlet in Summa 11. quaest. 1. Crimen autem adulterii est mixti fori & potest in eo Episcopus procedere etiam contra Laicos, ut tradit Abbas in cap. Intelleximus, num. 1. de adulterio. Et est communis opinio, ut testatur hic Alciat. num. 18. in 5. notab. & Julius Clarus in Practica Criminali, §. finali, quaest. 37. versiculo Numquid causa adulterii sit communis fori & de hoc dicit Abbas, num. 3. esse textum notabilem hic quem saepius solet allegare, quos non restringitur ad Clericos; nam de Clerico nullum fuisset dubium, sed loquitur generaliter in tota Diocesi; & idem locus est preventio inter iudicem Ecclesiasticum & secularem, ut per eum. Unde Episcopus preventio potest Laicos excommunicare & in Monasterium deterrere; & est communis opinio, 16. teste Covarruvia in 4. Decretalis, par. 2. cap. 7. num. 20. quem refert Villalobus in sua collecta, communium opinionum, littera L. num. 5. & Clarus loco citato. Et sane cum hoc delicto violetur Sacramentum Matrimonii, ut in cap. Nemo 24. quaestione 4. & in Decreto Concilii Tridentini, sessio 24. de reform. Matrim. c. 8. ibi in huius magni Sacramenti singulararem contemptum: merito ejus vindicta non minis pertinet ad iudicem Ecclesiasticum, quam ad secularem, ut ibi ait Clar. Praeterea quod si Episcopus in crimine supri, in quo nulla fidei Matrimonialis violatio intercedit, potest procedere etiam contra laicos, ut est text. in c. 1. & 2. de adult. foris idem dicendum in crimine adulterii. Quin imò Joan. Andr. in 17. cap. fin. de foro compet. lib. 6. & Butr. hic num. 10. dicunt adulterium esse crimen Ecclesiasticum; ita ut in eo nullatenus procedere possit iudex secularis; & est de mente glossae hic in verb. Secundum quod canonem censent, dum dicit pertinere ad Episcopum inquirere de humilissimi criminibus Ecclesiasticis & primo loco exquirere in adulterio. Verum hoc debet intelligi quando agitur ad separationem thori, sed quando agitur ad poenam, non est mere Ecclesiasticum; sed mixtum & in eo procedit etiam laicus, ut in cap. Rex debet 23. quaest. 5. & in cap. Tua de procurat. & declarat hic Abb. num. 3. Et de communi opinione testatur Decius conf. 212. post num. 2. Covarr. & Clar. loci citatis.

Hodie Episcopum procedere posse in crimine adulterii, etiam contra laicos, est extra omne dubium: quia in dicto capite 8. sess. 24. de reform. Matrim. statutum est, concubinariorum tam solutos, quam uxoratos consensumque statim, dignitatis & conditionis existant, si possint ab ordinario etiam ex officio ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non egerint, neque ab earum consuetudine non se absterint: excommunicationem ferendam esse, & qua non absolventur donec ipsa admonitioni facta fuerint. Quod si in concubinato per annum censuris legitimis perseveraverint, contra eos ab Ordinario severi pro qualitate criminis procedatur. Et mulieres sine conjugata, sive solutae, quae cum adulteris, seu concubinariorum publicè vivant, si ter admonita non fuerint, ab Ordinario locorum nulli etiam requi-

vere ex officio graviter pro modo culpa puniantur & extra officium vel Diocesim, si idem Ordinaris videbitur, invocato si opus fuerit brachio saeculari, ejiciantur; alius tenentur contra adulteros & concubinariorum in suum robore permanentibus. Hec ibi quod decretum Sacra Congregatio censuit esse intelligendum etiam in eo, qui cum diversis concubinis successivo tempore fuerit comprehensus: & monitionem, de qua in eodem decreto, posse fieri quodcumque in peccato deprehenditur: & posse procedi non modo in visitatione; sed in omnibus temporibus & omnibus modis etiam per inquisitionem: nec tamen monitionem esse necessariam, nisi quando ad excommunicationem proceditur, nec post excommunicationem esse expectandum annum antequam ad alias poenas contra concubinariorum procedatur.

Sed an hanc formam huius decreti & probato concubinato possit iudex Ecclesiasticus in prima, secunda vel tertia monitione & in unaquaque eorum laicum concubinarium punire aliqua poena pecuniaria nisi locis vel apparitoribus applicanda: Et huius responsio potest, siante praesertim consuetudine Ecclesiastica: nec jures seculares posse inhibere iudicibus Ecclesiasticis nec servent formam trium monitionum, dum contra concubinariorum procedunt.

Porro hoc decreto non tolluntur aliae poenae a jure communi vel statuti Sinodalibus contra concubinariorum indilcte: neque aliae contra eosdem modis procedendi; si vellet Ordinarius illos excommunicare: ut, si Congregatio declaraverit nisi praesertim servanda in multis ejiciendis, sicut iudicatur. Verum quod statuitur de mulieribus ejiciendis, sicut iudicatur non intelligi de viris. Sed mulieres quae cum adulteris & concubinariorum publicè vivunt, posse ultra exilium aliis poenis contra adulteros & concubinariorum indilcte emulativè puniri. Non tamen eo decreto servanda esse prius legum alicui relictum concessum habitandis illegitimis ad dignitates & gradus illarum. Contra Clericos vero concubinariorum servandum est quod statuitur ejusdem Concilii decreto in capite 14. sess. 25. de reform.

Quinto nota Episcopum in sua Diocesi habere jurisdictionem ordinariam & merum & mixtum imperium. De jurisdictione patet, tum quia hic tribuitur a lege, ergo est ordinaria, ut notatur in cap. cum ab Ecclesiis infra eod. & tradit hic Card. in 3. notab. Et ad hoc quod dicitur allegatur haec decretalis: tum quia est ad universitatem causarum in civitate & Diocesi: tum quia cum ad universitatem iudicandi esse ordinaria, c. seculi de off. Deleg. lib. 1. c. De off. ejus qui vice alter. gerit. & notat Host. in cap. 1. supra de off. Archid. Bart. in l. Ambrosia in fin. de decr. ab ordin. facien. & Bald. conf. 90. Quarta autem arbitri & conf. 364. Dominus Dux lib. 1. Dixi in civitate & Diocesi: quia hic Diocesis appellatio etiam civitates includit; secundum Hostens. Joan. Andr. & omnes: absurdum enim esset, ut Episcopus haberet jurisdictionem in Diocesi & non in Civitate, ut advertit Abb. num. 2.

De mere & mixto imperio similiter patet, quia Episcopi in suis Diocibus liberam habent potestatem inquirendi & puniendi crimina, ut hic statuitur. Hoc autem est meri imperii, l. Imperium ff. De iuri. l. omni. iudic. l. Illucius, §. Qui universis, juncta glossa in verb. Jus gladii, ff. de off. Praesid. l. Sicuti, c. de probat. Est enim merum imperium potestas, seu jurisdictionis severioris ultionis exercendae in personam pro utilitate publica introducta, ut magis alter dicitur & explicat Oldrad. conf. 10. Venditum est Gualt. num. 2. sic Praes. ad quem spectat Provinciam maioribus purgare, ut l. congruit, ff. De off. Praesid. major omnibus post Principem habet imperium, l. Praes. Provincia, in prima, ff. eod. & ita de Episcopis tenet per hanc litteram Card. in 3. notab. & Abb. in 2. gloss. in c. Si quis Episcopus, in ver. Quis alius 2. q. 7. & Gandisal. Villadiego in tract. de heret. quaest. 11. num. 16. & seqq.

Quero, an vera sit eorum opinio, qui putant Episcopos jure divino in sua Diocesi posse quicquid potest Papa in tota universali Ecclesia exceptis his quae Papa sibi specialiter reservavit.

Id enim affirmat Abulen. cap. 19. Matth. q. 87. litt. E. Victor de Matrim. part. 1. num. 7. Soto in 4. dist. 27. quaest. 1. art. 4. vers. De iuri. l. omni. iudic. l. Illucius, §. Qui universis, juncta glossa in verb. Jus gladii, ff. de off. Praesid. l. Sicuti, c. de probat. Quod refertur in c. Quis nesciat 11. dist. Sicuti, omnes Ecclesias instruit & fundavit Ecclesia Romana; consequenter ab ipsa in omnes Ecclesias Praetoriam jurisdictionem derivavit, cum fundamentum sit principium & origo totius aedificii, c. cum Paulus 1. q. 1. Unde Turrec. in d. c. omnes dist. 22. n. 3. v. Quinto, nullus, inquit, creditur dubitare debet, quin potestas jurisdictionis omnium Praetorum non modo quoad executionem, sive usque amplitudinem, ut quidam fingere voluerunt; sed etiam quantum ad substantiam potestatis descendat à Romana Ecclesia, à qua etiam omnes principum summissio dicuntur.

Quinto secundum Alexan. de Ales, Albertum Magnum, S. Thomam, S. Bonaventuram & Turrec. inferius citandos sub n. 50. probatur eadem sententia: quia in omni principatu po-

que Praetori in Ecclesia est à Christo immediate secundum illud ad Rom. 13. Omnis potestas est à Deo & hic non est calus agniter. Deinde quantum ad immediationem suppositorum auctoritatis; quomodo tunc tantum dicitur aliqui à Christo immediate potestatem suscipere: quando inter accipientem potestatem & ipsum Christum conferentem non est aliquod medium suppositum suscipiens à Christo & conferens ipsam potestatem alicui. Et secundum hoc statuenda est conclusio Episcoporum jurisdictionem non esse immediate à Christo; sed à Romano Pontifice.

Probatur primo in cap. Qui se fecit 2. quaest. 6. ubi Vigilius 31 Papa sic ait: Ipsa namque Ecclesia, quae prima est & ita reliquis Ecclesiis vices suas creditur largiendas, ut in partem vocata sint sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis & in c. Decreto ead. caus. & quaest. ubi Gregorius ad omnes Episcopos, Romana, inquit, Ecclesia vices suas ita aliis largiendas imperavit; Ecclesiis; ut in partem sint vocata sollicitudinis non in plenitudinem potestatis. Ponderanda sunt enim illa verba, largiendas imperavit, quae clarè ostendunt jurisdictionem Episcopis collatam fuisse non immediate à Christo; sed ex largitione & concessione Ecclesiae Romanae. Praeterea ponderanda sunt verba, vocata in partem. Nam si Ecclesia Romana vices suas imperavit aliis Ecclesiis in partem sollicitudinis eas vocando: ergo ab ipsa Ecclesia Romana aliae Ecclesiae potestatem regimini accipiunt. Quam consequentiam dicit esse claram Turrec. in d. c. omnes n. 3. v. Sexto 22. dist. Neque verò praecitati canonibus 33 intelligi possunt de potestate ordinis, quia in illa Summus Pontifex & omnes alii Episcopi sunt coequalis & omnem actum hierarchicum, quem potest facere Papa in ministratio Sacramentorum, potest facere Episcopus, ut formaliter inquit S. Thomas in 4. dist. 24. q. 3. art. 2. q. 3. ad tertium. Et de hac potestate ordinis intelliguntur verba Anacleti in c. In novo 21. dist. ibi: Cateri Apostoli cum eodem (scilicet Petro) pari consortio honore acceperunt, ut illic declarat gloss. in ver. Pari, Archid. n. 12. Bellam. n. 5. & Praepos. n. 9. Superest ergo, ut praedicta jura loquantur de potestate jurisdictionis & concordat text. in cap. Alitum 3. q. 6. ibi: Vices enim nostras haec tuas credimus charitati, ut in partem sint vocatus sollicitudinis.

Secundo id etiam probatur in hac decretali, ubi dicitur: Habeat Episcopi in suis Diocibus liberam potestatem adulterii & sceleris inquirere, alejci & iudicare: non enim dicit, habent, per viam declarationis; sed habeant, per modum statuti & concessionis, secundum gloss. in prin. Ideoque Card. in 3. not. ex hac littera elicit jurisdictionem Episcoporum esse ordinariam, quia illis tribuitur a lege Concordat text. in cap. Omnes 16. q. 7. inc. 1. 16. q. 2. & in c. Verleth 25. dist. per quae jura Innoc. in c. cum ab Ecclesiis n. 4. infra eod. dicit Episcopus habere ordinariam jurisdictionem à Canone. Praeterea quamvis text. dicat, liberam potestatem, subdit tamen, secundum quod canonem censent: ex quibus verbis Ant. de Butr. n. 3. & Abb. n. 4. notant concessionem liberæ potestatis restrictam centi ad limites juris, c. & c. 1. Ne unitatis iurisd. ac consistit.

Tertio idem constat ex ca. Sacrosancta 22. dist. ubi Anacle. 36 tus: Haec vero, inquit, Apostolica Sedes cardo & caput omnium Ecclesiarum à Domino & non ab alio est constituta & sicut cardine ostium regitur, sic hujus Sanctae Sedis auctoritate omnes Ecclesiae Domino disponente reguntur. Si reguntur per auctoritatem Romanae Ecclesiae, ergo ab ipsa immediate habent jurisdictionem.

Quarto, omnes sive Patriarchii cujuslibet apices, sive Metropolitani primatus, aut Episcoporum Cathedras instruit Romana Ecclesia. Quae sunt verba Nicolai II. relata in cap. omnes 22. dist. Idemque habetur in decretali epistola, quam ad Archiepiscopum Cantuariensem scripsit Eugenius IV. dum praediret in Concilio Florentino, quae incipit, Non mediocri in §. Quod vero hac dignitas. Sed & Vigilius Papa in decretis suis scribens Episcopo Eleuthero: Nulli, inquit, vel tenenti scienti vel scienti latenti dubium est, quod Ecclesia Romana fundamentum sit & forma Ecclesiarum, à qua omnes Ecclesiae principum summissio nemo rectè creditur ignorat. Et Innocentius I. ad Decentium Episcopum, Manifestum esse ait in omnem Italianam, Galliam, Hispaniam, Africam, atque Siciliam, iniquasque interiacentes nullum instituisse Ecclesiam, nisi eos, quos venerabilis Apostolus Petrus, aut successores constituerunt Sacerdotes. Quod refertur in c. Quis nesciat 11. dist. Sicuti, omnes Ecclesias instruit & fundavit Ecclesia Romana; consequenter ab ipsa in omnes Ecclesias Praetoriam jurisdictionem derivavit, cum fundamentum sit principium & origo totius aedificii, c. cum Paulus 1. q. 1. Unde Turrec. in d. c. omnes dist. 22. n. 3. v. Quinto, nullus, inquit, creditur dubitare debet, quin potestas jurisdictionis omnium Praetorum non modo quoad executionem, sive usque amplitudinem, ut quidam fingere voluerunt; sed etiam quantum ad substantiam potestatis descendat à Romana Ecclesia, à qua etiam omnes principum summissio dicuntur.

Quinto secundum Alexan. de Ales, Albertum Magnum, S. Thomam, S. Bonaventuram & Turrec. inferius citandos sub n. 50. probatur eadem sententia: quia in omni principatu po-

no sententia Ecclesiastica comprehendit sententiam excommunicationis & interdicti, adde de suspensionis, ut v. *Quarant* infra de verb. signif.

8. Quod nota ibi, ipsam faciem involvitur obstruere. Superiores Praefatos debere Praefatos sibi subditorum sententias exequi, si sint rationabiles, ut hic est casus secundum omnes, concordat text. in l. *Proponendam*, §. *Sin autem reus*, Cod. de iudic. & sic Superior ubi requiritur ab inferiore, ut exequatur illius sententiam, videtur posse admittere exceptiones eandem sententiam infringentes & de eis cognoscere, ut hic per Butr. n. 4. & Imol. n. 3. Haec tamen exequendi facultas competit Superiori Praefato non privative ad inferiorem qui sententiam tulit: nam & minores iudices tam Ordinarii, quam delegati a principe, ac etiam Subdelegati possunt exequi sententias suas ex vi jurisdictionis quam habent, ut in dist. 9. *Sin autem reus* & arg. c. *Significasti* & c. In litteris supra de offic. Delegat. secundum Innoc. hic n. 7. & Joan. Andr. n. 3. Intellige verbaliter, scilicet pronunciando, exequendum, excommunicando, multam indicendo & similia non autem realiter in possessionem mittendo, ut per Innoc. d. n. 7. & Anchar. n. 2. in 2. q. 1. *Spec. in tit. de exec. sent.* §. *Nunc dicendum est* a quibus casus *scripsit*, qui tamen nihil firmat. Sed tunc vide Butr. in leg. a Divo Pio n. 14. *De re iud.*

9. Quinto nota ex fine textus, Episcopum posse abolere ab excommunicatione lata per Ordinarium inferiorem sibi subiectum, si eam nimis iustam esse compererit, ipso tamen vocato, qui sententiam tulit, ut per Butr. hic n. 4. Sed si eam inveniret rationabilem, non debet illum abolere, sed remittere ad suum excommunicatorem, ut abolat ad praescriptum c. *Ad reprehendam* infra eod. ut hic in gloss. final. & per Abb. n. 3.

10. Ultimo nota Ordinarios inferiores esse subiectos Episcopo Diocesano eorumque jurisdictionem non esse privatam, sed cumulativam cum ipso, ut hic Probatur aperte: nam iste Episcopus Florent. jubet ut sententiam iustam Plebanis, eamque non relaxare nisi eo vocato, quorum neutrum facere possit, si Plebanus illi subiectus non esset, ad idem c. 1. infra de eo qui *furt. ord. iussit*, cum multis similibus. Hoc tamen intelligit, nisi inferior praescripisset in certa parte Diocesis jurisdictionem ordinariam in exclusionem Episcopi, quod fieri potest, ut est textus in c. *Auditis* & ibi plene scripti infra de praescript. Item hoc intelligit, nisi inferior ex privilegio Apostolico haberet territorium separatum cum jurisdictione Episcopali vel quasi in Clerum & populum excluso Episcopo, ex hoc enim locus efficeretur nullus Diocesis, ita ut nec esset de Diocesi, nec in Diocesi Episcopi, ut dixerunt Domini de Rota dec. 207. n. 2. dno. & filius scripti in c. *Grave* n. 10. infra eod. & in c. *Nullus* n. 20. de Paroch. & dicam infra n. 21. Quorum quidem locorum meminit Tridentina Synodus in c. 9. in princ. sess. 24. & alii in locis.

11. Hinc infero ad jurisdictionem Praepositi Praetensis & quareo, an oppidum Prati sit nullius Diocesis, an vero in Diocesi Pistoriensi.

Cum iam dudum penderet in Sacra Congregatione Concilii causa jurisdictionis inter Episcopum Pistoriensem & Praepositum Collegiatum Ecclesiae Sancti Stephani Terrae Prati, ut haec controversia quantum ad definitur, D. Cardinalis Medicus praesens dicit Ecclesiam Praepositi & Episcopi Pistorienses per supplicem libellum ab utroque subcriptum supplicaverunt se, record. Gregorio XV. quatenus eidem Congregationi committeret & mandaret, ut causam huiusmodi tam in petitorio, quam in possessorio terminaret, ac decideret & eius sententiam per speciale scriptum annuit illorum petitioni, mandavitque ipsi Congregationi, ut totam hanc causam cognosceret, ac decideret. Post huiusmodi autem commissionem partes concordaverunt, ut pro causa expeditione aut omnia proponeretur infra scriptum dubium, videlicet an Terra Prati sit in Diocesi Pistoriensi in casu & ad effectum de quo agitur. Ex scripturis autem ab Episcopo exhibitis videtur concludenter probari existentiam in Diocesi.

12. Quod ut evidenti apparere observandum est tribus modis posse contingere, ut aliquis locus sit nullius Diocesis, videlicet origine, privilegio, ac praescriptione, ut scripti latissime in c. *Nullus* a n. 12. infra de Paroch. origine, quia in antiqua divisione Provinciarum & Urbium, in quibus Petrus Apostolorum Princeps Archiepiscopus & Episcopus constituit, secundum Joan. Andr. in addit. ad Specul. tit. de privil. v. & sciendum quod quidam sunt Abbates, ubi de Abbate Sublacenfi, Farfensi, atque aliis pluribus, & v. *Aliqui vero post Host.* in c. cum contingat n. 1. de foro compet.

13. Ex quidem quod pertinet ad originem tantum abest, ut Praetium fuerit ex illis locis, quae in divisione limitum remanserunt extra limites cuiusque Diocesis, ut potius conset

operabilis inclusum fuisse in Diocesi Pistoriensi: nam inter alia exhibentur ab Episcopo litterae Apostolicae & Consoletoriales lex diversorum Pontificum ab anno 1134. videlicet Innocentii II. Celestini II. Anselmi IV. Urbani III. Innocentii III. & Honorii III. Episcopo Pistoriensi directae, in quibus praescribuntur termini & Ecclesiae Pistoriensis, inter quas primo loco recenetur Plebs S. Stephani in Prato & deinde adscribuntur haec formalia verba: *Ad haec adiectis sancimus, ut occasione privilegii, quod Praetensis nobis se impetrasse cogauderit, nulla iniuria vel immunitate & inobedientia matri suae Pistoriensi Ecclesiae in aliquo inferatur, nec Praetensis Ecclesiae vel Clerici ipsius loci eodem scripto contra iustitiam, vel dignitatem aut inobedientiam Ecclesiae, seu Episcopi Pistoriensi stantur; sed quemadmodum praedecessorum nostrorum tempore extitit, ita jam dicta Praetensis Ecclesiae abique alio diminutione potestatis, aut dignitatis Pistoriensi Ecclesiae, vel Episcopo eius in omnibus obediens & subiecta permaneat, simile in c. ut. infra de confir. uti. vel imm. & in c. cum non liceat de praescript.*

Rursum exhibentur litterae in forma Brevis ejusdem Celestini II. quibus anno 1147. Idem Pontifex scripsit Clero & Populo Praetensi his verbis: *Per Apostolica vobis scripta mandamus, quatenus Venerabili Fratri Nostro Pistoriensi Episcopo tanquam proprio Pastori & animarum vestrorum Episcopo, abique ulla contradictione debitam obedientiam & reverentiam similiter deferatis.* Quae quidem litterae Apostolicae clarissime probant originalem existentiam in Diocesi Pistoriensi & omnimodam dictae Praepositurae subjectionem Pistoriensi Episcopo quia emanantur principaliter ad describendam Diocesis & in illis non enunciat simpliciter, sed auctoritate Apostolica statuitur & disponitur, ut Praepositura & illius Clerici subint eidem Episcopo illumque recognoscant in Pastorem & proprium Episcopum animarum suarum. Unde ex his resultat plenissima probatio, c. *Si Papa*, §. 1. ubi omnes notant de privil. lib. 6. Clem. unic. de probat. & in his terminis resolvit Rota dec. 405. n. 1. & 2. & per totam & dec. 432. n. 2. & dec. 683. n. 2. ad finem par. 1. recen. Cum quibus consonat Mappa antiquissima, seu Planta Geographica compilata ex Archivio Pistoriensi, ex qua apparet limites dicti Episcopatus ab Oriente esse flumen Bifenitum dividens Diocesis Pistoriensem a Florentina; & transflumen a parte Pistorii sitam esse Terram ipsam Prati, quod ponderat Rota in praelata dec. 405. n. 1.

Ac praeterea extat in Oppido Prati antiquissimum Episcopo-13 pale Palatium, in quo Episcopi tanquam in proprio Tribunali semper ordinariam jurisdictionem exercuerunt, ut patet ex innumeris ferè actis productis & compilatis ab anno 1424. usque in praesentem diem & datur Vicariarum deputaciones in eadem Terra Prati factae non solum ab Episcopo; sed etiam a Capitulo Pistoriensi Sede vacante usque ad annum 1536. quo ex concordia inita inter Episcopum & Praepositum fuit constitutus communis Vicarius, qui nomine utriusque sui diceret, videlicet pro Episcopo in his quae spectant ad jurisdictionem Ordinariam & pro praeposito in his, quae pertinent ad illius indultum. Erectio autem Tribunalis & exercitium jurisdictionis nulli dubium est quin probent situationem in Diocesi, per text. in c. cum Episcopus, ut off. ord. lib. 6. & docuit Bald. conf. 420. n. 1. in fin. vers. Item per exercitium lib. 1. & alii citati a Malcardo de probat. concl. 103. volum. 1.

Ac postremo datur innumere ferè enunciativa antiquissimae tam in litteris Apostolicis, quam in aliis scripturis etiam a Praeposito compulsatis & productis usque ab anno 1246. in quibus Praetium enunciat Pistoriensi Diocesi: inter quas extat mandatum procurae Cosmi primi magni Ducis Etruriae anno 1549. ad praesentandum Praepositum coram Episcopo Pistoriensi vel eius Vicario cum institutione subiecta & effectum sortita; in quo mandato & institutione similiter Praepositura pluries enunciat Pistoriensi Diocesi & datur etiam sollemniter enunciativa Joan. Cardinalis Medicus, qui postea ad Pontificatum evehctus est & Leo X. appellatus. In enim in instrumento sui personalis accessit ad dictam praeposituram enunciat Praepositus Collegiatum Ecclesiae Prati Pistoriensi Diocesis anno 1492.

Sed novissime exhibitae sunt centum quinquaginta tres similes enunciativae, ex registris Apostolicis extractae à Sixto IV. usque ad Paulum V. inter quas quatuor sunt de ipsamet praepositura, prima scilicet Innoc. VIII. ad favorem dicti Joan. Card. Medicus; secunda ejusdem Leonis; tertia Julii III. quae fuit nova provisio super institutione facta ab Episcopo Pistoriensi ad praesentationem ipsius Cosmi & quarta Gregorii XIII. ad favorem Ferdinandi Cardinalis Medicus postea magni Ducis. Reliquae enunciations sunt in collationibus Canonatarum dictae Ecclesiae, seu beneficiarum in Terra Prati, seu illius Comitatu existentium. Quae quidem enunciativae cum sint quamplurimae & antiquissimae, plene probant situationem ut notant Butr. Aret. & alii in c. cum causam, de prob. DD. in l. cum aliquis, c. jur. delibet. & sapienter decidit Rota, ut apud Card. Seraph. dec. 438. n. 1. & dec. 161. n. 4. & in recent. dec. 261. n. 8. part. 6. & serpe alias. Cum praeterea non fo-

lum sint faulces tot administris; sed etiam aliis corroboratae probationibus, Achil. dec. 7. de confel. Rot. dec. 405. n. 3. part. 1. & dec. 223. part. 2. recent. Haec quoad originem.

Privilegio autem locus fieri potest nullius Diocesis per separationem, seu delineationem à Diocesi, in qua prius exibat & per concessionem jurisdictionis quasi Episcopalis factam inferiori Praefato in Clerum & populum privative ad Episcopum. Per hoc enim inferior constituitur in proprio territorio; & sic extra Diocesium Episcopi, ut resolvit Rot. dec. 324. part. 1. recent. & dictum est supra n. 12. Quotiescumque enim Praefati inferiores habent territorium separatum, illud dicitur esse nullius Diocesis, sicut nec in Diocesi nec de Diocesi alterius esse dicitur; sed sit proprium territorium, respectu cuius ipsi quoque Diocesani vocantur, ut voluit gloss. in Clem. 1. §. *Volamus in ver. Diocesani*, quam ibi sequuntur Card. in 4. q. n. 2. Imol. n. 38. Abb. n. 15. & Vital. n. 4. de foro compet. Et ubi privilegium est tale, ut non modò eximat; sed etiam tribuat jurisdictionem excluso Episcopo, territorium dicitur effectum, veluti propria Diocesis praefati inferioris, ut notat Joan. Andr. in c. Nimis circa med. de jur. rej. Anchar. in c. *Postulasti* lib. n. 4. de foro compet. & Rota dec. 107. in fin. par. 2. divers.

Verum huiusmodi delineatio, ac jurisdictione nullatenus probatur ex parte praepositurae: nam illius privilegia consolidari possunt iuxta tria tempora.

Primum tempus est ab erectione prati, quod dicitur initium 23 cepisse sub anno 1107. ut Ricordan Malapina antiquissimus rerum Florentinarum scriptor testatur, usque ad annum 1134. Et hoc tempore quamvis Ecclesia praetensis obtinuerit quaedam privilegia ab Urbano, Palchali & aliis Pontificibus; tamen Innoc. II. & alii quorum Pontifices declarant ex hoc privilegio nihil censeri detractum potestati Episcopali Pistoriensi & Ecclesiam praetensem esse eidem Episcopo subiectam sicut prius, ut dictum est supra n. 15.

Secundum tempus est anni 1403. quo tempore Ecclesia praetensis obtinuit indultum exemptionis à Pio II. sed hoc privilegium tantum abest, ut probet itatum nullius Diocesis, ut potius illum excludat: tum quia in eo dicta Ecclesia enunciat Diocesis Pistoriensem: tum quia tribuitur eidem Ecclesiae indultum simplicis exemptionis, quae quidem exemptio necessaria supponit existentiam in Diocesi, ut probat text. in cap. cum Episcopus & ibi Gem. in 3. not. de off. ord. lib. 6. Joan. Andr. in addit. ad Specul. tit. de priv. v. *Sciendum*. Tum denique quia exemptio non est universalis totius Cleri & populi; sed restricta ad Ecclesiam illius beneficia & personas his verbis Decernentibus Ecclesiam, seu plebem cum praepositura, Canonice, & beneficiis ejusdem, necnon praepositum, Capitulum & personas & beneficiarios Presbiteros nobis & ejusdem sedis immediate subiectos existere; & tamen ad constituendum praetium extra Diocesium requiritur, ut tam ipse praetium, quam Clerus & populus eximatur, ut patebit infra n. 25.

Nec est omitendum ex dictis litteris p. II. praepositum obligari ad praesentandum juramentum sub forma infra scripta, videlicet, ego Carolus de Medicis praepositus Ecclesiae, seu plebis S. Stephani praetensis Diocesis, &c. quod est sumptum ex Registro Bullarum Camerae Apostolicae & exhibetur in forma autentica.

Ultimum tempus est anni 1543. quo Paulus III. concessit indultum Episcopalis jurisdictionis Cardinali de Rodolphis tunc praeposito praetensi cum enunciativa nullius Diocesis. Quod tamen privilegium tribuit praeposito jurisdictionem in Canonice & beneficiarios dictae Ecclesiae & oppidi Praetensis tantum; sed non in populum, neque in alios Clericos, non beneficiarios. Ergo non constituit praepositum in proprio territorio, seu in statu nullius Diocesis iuxta gloss. communiter receptam in Clem. 1. §. *Volamus in ver. Diocesani de foro compet.* & dictum est supra n. 21. Rursum non exim. Praepositum à jurisdictione Episcopi, ut requiritur ad hoc, ut inferior dicitur habere proprium territorium, ut armat Gemin. post Joan. de S. Gregorio in cap. 2. col. 4. v. *Quare an inferiores Praefati & ibi Petrus de Anchar. sub n. 10. v. Si verò per privilegium, de cons. lib. 6. & animadvertit S. Congregatio Concilii in causa jurisdictionis inter Archiepiscopum Urbinate & Abbatem Caltis Durantis, ut dixi in c. cum contingat n. 37. infra de foro compet. Unde Pistoriensi Episcopo remanet Ordinarius Cleri & Populi in privilegio non comprehensi, c. ex ore ad fin. de priv. c. cum olim in fin. de praescript.*

Neque obstat dicta enunciativa, v. nullius; tum quia est enunciativa partis non Papae, ideoque non probat Seraph. dec. 330. n. 2. Rota in recent. dec. 71. num. 5. par. 2. & dec. 160. par. 1. tum quia est unica & ideo non probaret etiam si esset antiquissima supra centum annos, Crotus conf. 24. Viso n. 17. v. *Hoc enim casu* lib. 1. & fuit decium in causa Anton. Benefici die 4. Novembris 1589. coram bon. mem. Cardin. Pamphilio & in aliis pluribus causis, ut referunt in praelata dec. 160. n. 6. Ad minus enim debet esse dux ut

per Aret in c. *Cum causam* num. 23. v. *Sed potest responderi de probat.*

Ac praeterea Paulus III. tribuit praeposito jurisdictionem adiectis verbis, prout haecenus exercere consuevit: quareo ut sit locus privilegio, Praepositus probare debet se hanc jurisdictionem exercere consuevisse, arg. l. *Fundum ff. De contrah. empt.* & notat Innoc. Abb. & alii in c. *inter dilectos, de fid. instrumen. Seraphin. dec. 360. numer. 1. & dec. 404. num. 10.*

Item non obstat, quod Praepositus asseruit se esse in pacifica, & immemorabili possessione dictam jurisdictionem exercendi: nam praeterquam quod hoc est assertio parva, quae nihil probat ut dictum est supra n. 26. etiam si Papa in illa te fundaret; Rota dec. 154. n. 4. par. 2. *divers.* ubi de comunis. In hoc indultum est manifeste subreptum, quia idem Cardinalis Praepositus, qui indultum impetravit, inuit concordiam cum Card. Puccio Episcopo Pistoriensi anno 1536. & sic septem annis ante indultum, in qua concordia partes, ut asseruerunt, finem imponere cupientes omnibus differentiis, discordisque & controverisiis ortis & oriundis durante eorum vita super jurisdictione tam Ecclesiae Pistoriensi, quam Praepositura Praetensis in Oppido Prati, convenerunt deputare in dicto Oppido Vicarium communem, qui nomine utriusque, videlicet Episcopi Pistoriensi in his, quae ad jurisdictionem ipsius & praepositi occasione indultu Apostolice concernunt, jus diceret.

Demum praescriptione acquiri potest etiam nullus Diocesis si inferior Praefatus in certo territorio omnimodam jurisdictionem quasi Episcopalem exercet in Clerum & populum privative ad Episcopum spatio annorum quadraginta cum titulo vel per tantum tempus, cuius initium non extet memoria, cap. *Cum persona, de privil. lib. 6.* & notat Abb. post alios in c. *Auditis* num. 7. de praescript. & tangitur infra n. 34. Ceterum haec praescriptio ex parte praepositurae similiter non probatur, quod patebit satis aperte ex distinctione temporum, quibus Episcopus & sic Praepositus jurisdictionem exercuerunt. Praepositus enim cepit actus jurisdictionales anno 1282. usque ad 1372. & sic per annos 90. quo tempore nulli dantur actus pro Episcopo. Unde Praepositus concurrentibus requiritis potuit hoc spatio praescribere jura Episcopalia, c. *Irrefragabili*, §. 3. *Excessus* infra eodem, c. *Cum contingat de foro compet. c. Dilectas de appellat. c. Auditis & c. Cum olim de praescript.* Sed & converso ab anno 1372. usque ad 1561. & sic per annos 189. nulli dantur actus pro Praeposito. Episcopus vero docuit se omnimodam jurisdictionem exercuisse per se solum abique ullo actu inter medio Praepositi ab anno 1424. usque ad annum 1536. quo anno inita fuit concordia supra scripta. Unde spatio annorum 112. dubium non est quin Episcopus praescripserit contra praescriptionem Praepositi, c. 1. 13. q. 2. & c. 1. & 2. 16. q. 3. Praeterea, quia praescriptio Episcopi cum per eum fiat reditus ad jus commune Canonum asserunt, adeoque nec titulus requiritur, c. 1. ubi omnes notant, de praescript. lib. 6. A tempore autem concordiae, id est, ab anno 1536. usque ad annum 1561. nulli dantur actus Praepositi, itant potuit praescribere contra Episcopum. Ac demum ab anno 1561. usque ad annum 1607. quo tempore his mota fuit, actus ut plurimum gestis fuerunt à Vicario communi, qui jurisdictioni Episcopi nullatenus praesudicavit iuxta tenorem concordiae. Ac praeterea per actus ab Episcopo gestis semper fuit interrupta quaecumque Praepositi praescriptio nondum completa, ut notat Innoc. in cap. *Auditis de rescript. numer. 4. vers. Potest etiam & numer. 5. vers. Item sit interruptio*, quem ibi sequuntur Host. n. 5. eod. v. Butr. n. 10. v. *Oppono* Anchar. n. 8. in 5. oppos. & Joan. de Anan. n. 9. Praeterea quod etiam hoc tempore, quod capit annos quadraginta Praepositus potuisset praescribere jurisdictionem, secundum ea, quae leg. & not. in dict. cap. *Cum persona, de privil. lib. 6.* non tamen illam praescripisset privative, sed cumulative cum Episcopo, quia etiam Episcopus illam eodem tempore exercuit: hoc enim casu, aut nullo modo inferior praescribit, cum actus Episcopi interruptant praescriptionem inferioris, secundum opinionem Innoc. de qua supra proxime aut ad summum praescribit cumulative, secundum opinionem Abb. & Alex. de Nava in dict. cap. *Auditis*, ut ibi plene scripti à num. 6. usque in fin. At certum est jurisdictionem non constituisse Praetatum inferiorem in proprio territorio, nisi illa sit privative ad Episcopum, ut notat gloss. communiter approbata in praelata Clem. 1. §. *Volamus in v. Diocesani de foro compet.* Abb. in cap. *Sicut unum* num. 3. vers. *Aut iste Praefatus de excess. Praefat.* & in Clem. *Diocesani* num. 1. in ver. *Praepositi de vit. & honestate Clericorum*, & dictum est supra num. 29. Unde quod pertinet ad praesens dubium, perinde est Praepositum praescripisse cumulative, ac si nullo modo praescripisset.

Ex quibus videtur respondendum oppidum Prati existere in Diocesi Pistoriensi. Postea tamen hoc oppidum fuit erec-tum in civitatem à fel. recor. Innoc. X. & ejus Ecclesiae in Cathedrali aequè principaliter antiam Ecclesiae Pistoriensi.

per Aret in c. *Cum causam* num. 23. v. *Sed potest responderi de probat.*

Ac praeterea Paulus III. tribuit praeposito jurisdictionem adiectis verbis, prout haecenus exercere consuevit: quareo ut sit locus privilegio, Praepositus probare debet se hanc jurisdictionem exercere consuevisse, arg. l. *Fundum ff. De contrah. empt.* & notat Innoc. Abb. & alii in c. *inter dilectos, de fid. instrumen. Seraphin. dec. 360. numer. 1. & dec. 404. num. 10.*

Item non obstat, quod Praepositus asseruit se esse in pacifica, & immemorabili possessione dictam jurisdictionem exercendi: nam praeterquam quod hoc est assertio parva, quae nihil probat ut dictum est supra n. 26. etiam si Papa in illa te fundaret; Rota dec. 154. n. 4. par. 2. *divers.* ubi de comunis. In hoc indultum est manifeste subreptum, quia idem Cardinalis Praepositus, qui indultum impetravit, inuit concordiam cum Card. Puccio Episcopo Pistoriensi anno 1536. & sic septem annis ante indultum, in qua concordia partes, ut asseruerunt, finem imponere cupientes omnibus differentiis, discordisque & controverisiis ortis & oriundis durante eorum vita super jurisdictione tam Ecclesiae Pistoriensi, quam Praepositura Praetensis in Oppido Prati, convenerunt deputare in dicto Oppido Vicarium communem, qui nomine utriusque, videlicet Episcopi Pistoriensi in his, quae ad jurisdictionem ipsius & praepositi occasione indultu Apostolice concernunt, jus diceret.

Demum praescriptione acquiri potest etiam nullus Diocesis si inferior Praefatus in certo territorio omnimodam jurisdictionem quasi Episcopalem exercet in Clerum & populum privative ad Episcopum spatio annorum quadraginta cum titulo vel per tantum tempus, cuius initium non extet memoria, cap. *Cum persona, de privil. lib. 6.* & notat Abb. post alios in c. *Auditis* num. 7. de praescript. & tangitur infra n. 34. Ceterum haec praescriptio ex parte praepositurae similiter non probatur, quod patebit satis aperte ex distinctione temporum, quibus Episcopus & sic Praepositus jurisdictionem exercuerunt. Praepositus enim cepit actus jurisdictionales anno 1282. usque ad 1372. & sic per annos 90. quo tempore nulli dantur actus pro Episcopo. Unde Praepositus concurrentibus requiritis potuit hoc spatio praescribere jura Episcopalia, c. *Irrefragabili*, §. 3. *Excessus* infra eodem, c. *Cum contingat de foro compet. c. Dilectas de appellat. c. Auditis & c. Cum olim de praescript.* Sed & converso ab anno 1372. usque ad 1561. & sic per annos 189. nulli dantur actus pro Praeposito. Episcopus vero docuit se omnimodam jurisdictionem exercuisse per se solum abique ullo actu inter medio Praepositi ab anno 1424. usque ad annum 1536. quo anno inita fuit concordia supra scripta. Unde spatio annorum 112. dubium non est quin Episcopus praescripserit contra praescriptionem Praepositi, c. 1. 13. q. 2. & c. 1. & 2. 16. q. 3. Praeterea, quia praescriptio Episcopi cum per eum fiat reditus ad jus commune Canonum asserunt, adeoque nec titulus requiritur, c. 1. ubi omnes notant, de praescript. lib. 6. A tempore autem concordiae, id est, ab anno 1536. usque ad annum 1561. nulli dantur actus Praepositi, itant potuit praescribere contra Episcopum. Ac demum ab anno 1561. usque ad annum 1607. quo tempore his mota fuit, actus ut plurimum gestis fuerunt à Vicario communi, qui jurisdictioni Episcopi nullatenus praesudicavit iuxta tenorem concordiae. Ac praeterea per actus ab Episcopo gestis semper fuit interrupta quaecumque Praepositi praescriptio nondum completa, ut notat Innoc. in cap. *Auditis de rescript. numer. 4. vers. Potest etiam & numer. 5. vers. Item sit interruptio*, quem ibi sequuntur Host. n. 5. eod. v. Butr. n. 10. v. *Oppono* Anchar. n. 8. in 5. oppos. & Joan. de Anan. n. 9. Praeterea quod etiam hoc tempore, quod capit annos quadraginta Praepositus potuisset praescribere jurisdictionem, secundum ea, quae leg. & not. in dict. cap. *Cum persona, de privil. lib. 6.* non tamen illam praescripisset privative, sed cumulative cum Episcopo, quia etiam Episcopus illam eodem tempore exercuit: hoc enim casu, aut nullo modo inferior praescribit, cum actus Episcopi interruptant praescriptionem inferioris, secundum opinionem Innoc. de qua supra proxime aut ad summum praescribit cumulative, secundum opinionem Abb. & Alex. de Nava in dict. cap. *Auditis*, ut ibi plene scripti à num. 6. usque in fin. At certum est jurisdictionem non constituisse Praetatum inferiorem in proprio territorio, nisi illa sit privative ad Episcopum, ut notat gloss. communiter approbata in praelata Clem. 1. §. *Volamus in v. Diocesani de foro compet.* Abb. in cap. *Sicut unum* num. 3. vers. *Aut iste Praefatus de excess. Praefat.* & in Clem. *Diocesani* num. 1. in ver. *Praepositi de vit. & honestate Clericorum*, & dictum est supra num. 29. Unde quod pertinet ad praesens dubium, perinde est Praepositum praescripisse cumulative, ac si nullo modo praescripisset.

Ex quibus videtur respondendum oppidum Prati existere in Diocesi Pistoriensi. Postea tamen hoc oppidum fuit erec-tum in civitatem à fel. recor. Innoc. X. & ejus Ecclesiae in Cathedrali aequè principaliter antiam Ecclesiae Pistoriensi.

lum sint faulces tot administris; sed etiam aliis corroboratae probationibus, Achil. dec. 7. de confel. Rot. dec. 405. n. 3. part. 1. & dec. 223. part. 2. recent. Haec quoad originem.

Privilegio autem locus fieri potest nullius Diocesis per separationem, seu delineationem à Diocesi, in qua prius exibat & per concessionem jurisdictionis quasi Episcopalis factam inferiori Praefato in Clerum & populum privative ad Episcopum. Per hoc enim inferior constituitur in proprio territorio; & sic extra Diocesium Episcopi, ut resolvit Rot. dec. 324. part. 1. recent. & dictum est supra n. 12. Quotiescumque enim Praefati inferiores habent territorium separatum, illud dicitur esse nullius Diocesis, sicut nec in Diocesi nec de Diocesi alterius esse dicitur; sed sit proprium territorium, respectu cuius ipsi quoque Diocesani vocantur, ut voluit gloss. in Clem. 1. §. *Volamus in ver. Diocesani*, quam ibi sequuntur Card. in 4. q. n. 2. Imol. n. 38. Abb. n. 15. & Vital. n. 4. de foro compet. Et ubi privilegium est tale, ut non modò eximat; sed etiam tribuat jurisdictionem excluso Episcopo, territorium dicitur effectum, veluti propria Diocesis praefati inferioris, ut notat Joan. Andr. in c. Nimis circa med. de jur. rej. Anchar. in c. *Postulasti* lib. n. 4. de foro compet. & Rota dec. 107. in fin. par. 2. divers.

Verum huiusmodi delineatio, ac jurisdictione nullatenus probatur ex parte praepositurae: nam illius privilegia consolidari possunt iuxta tria tempora.

Primum tempus est ab erectione prati, quod dicitur initium 23 cepisse sub anno 1107. ut Ricordan Malapina antiquissimus rerum Florentinarum scriptor testatur, usque ad annum 1134. Et hoc tempore quamvis Ecclesia praetensis obtinuerit quaedam privilegia ab Urbano, Palchali & aliis Pontificibus; tamen Innoc. II. & alii quorum Pontifices declarant ex hoc privilegio nihil censeri detractum potestati Episcopali Pistoriensi & Ecclesiam praetensem esse eidem Episcopo subiectam sicut prius, ut dictum est supra n. 15.

Secundum tempus est anni 1403. quo tempore Ecclesia praetensis obtinuit indultum exemptionis à Pio II. sed hoc privilegium tantum abest, ut probet itatum nullius Diocesis, ut potius illum excludat: tum quia in eo dicta Ecclesia enunciat Diocesis Pistoriensem: tum quia tribuitur eidem Ecclesiae indultum simplicis exemptionis, quae quidem exemptio necessaria supponit existentiam in Diocesi, ut probat text. in cap. cum Episcopus & ibi Gem. in 3. not. de off. ord. lib. 6. Joan. Andr. in addit. ad Specul. tit. de priv. v. *Sciendum*. Tum denique quia exemptio non est universalis totius Cleri & populi; sed restricta ad Ecclesiam illius beneficia & personas his verbis Decernentibus Ecclesiam, seu plebem cum praepositura, Canonice, & beneficiis ejusdem, necnon praepositum, Capitulum & personas & beneficiarios Presbiteros nobis & ejusdem sedis immediate subiectos existere; & tamen ad constituendum praetium extra Diocesium requiritur, ut tam ipse praetium, quam Clerus & populus eximatur, ut patebit infra n. 25.

Nec est omitendum ex dictis litteris p. II. praepositum obligari ad praesentandum juramentum sub forma infra scripta, videlicet, ego Carolus de Medicis praepositus Ecclesiae, seu plebis S. Stephani praetensis Diocesis, &c. quod est sumptum ex Registro Bullarum Camerae Apostolicae & exhibetur in forma autentica.

Ultimum tempus est anni 1543. quo Paulus III. concessit indultum Episcopalis jurisdictionis Cardinali de Rodolphis tunc praeposito praetensi cum enunciativa nullius Diocesis. Quod tamen privilegium tribuit praeposito jurisdictionem in Canonice & beneficiarios dictae Ecclesiae & oppidi Praetensis tantum; sed non in populum, neque in alios Clericos, non beneficiarios. Ergo non constituit praepositum in proprio territorio, seu in statu nullius Diocesis iuxta gloss. communiter receptam in Clem. 1. §. *Volamus in ver. Diocesani de foro compet.* & dictum est supra n. 21. Rursum non exim. Praepositum à jurisdictione Episcopi, ut requiritur ad hoc, ut inferior dicitur habere proprium territorium, ut armat Gemin. post Joan. de S. Gregorio in cap. 2. col. 4. v. *Quare an inferiores Praefati & ibi Petrus de Anchar. sub n. 10. v. Si verò per privilegium, de cons. lib. 6. & animadvertit S. Congregatio Concilii in causa jurisdictionis inter Archiepiscopum Urbinate & Abbatem Caltis Durantis, ut dixi in c. cum contingat n. 37. infra de foro compet. Unde Pistoriensi Episcopo remanet Ordinarius Cleri & Populi in privilegio non comprehensi, c. ex ore ad fin. de priv. c. cum olim in fin. de praescript.*

Neque obstat dicta enunciativa, v. nullius; tum quia est enunciativa partis non Papae, ideoque non probat Seraph. dec. 330. n. 2. Rota in recent. dec. 71. num. 5. par. 2. & dec. 160. par. 1. tum quia est unica & ideo non probaret etiam si esset antiquissima supra centum annos, Crotus conf. 24. Viso n. 17. v. *Hoc enim casu* lib. 1. & fuit decium in causa Anton. Benefici die 4. Novembris 1589. coram bon. mem. Cardin. Pamphilio & in aliis pluribus causis, ut referunt in praelata dec. 160. n. 6. Ad minus enim debet esse dux ut

per Aret in c. *Cum causam* num. 23. v. *Sed potest responderi de probat.*

Ac praeterea Paulus III. tribuit praeposito jurisdictionem adiectis verbis, prout haecenus exercere consuevit: quareo ut sit locus privilegio, Praepositus probare debet se hanc jurisdictionem exercere consuevisse, arg. l. *Fundum ff. De contrah. empt.* & notat Innoc. Abb. & alii in c. *inter dilectos, de fid. instrumen. Seraphin. dec. 360. numer. 1. & dec. 404. num. 10.*

Item non obstat, quod Praepositus asseruit se esse in pacifica, & immemorabili possessione dictam jurisdictionem exercendi: nam praeterquam quod hoc est assertio parva, quae nihil probat ut dictum est supra n. 26. etiam si Papa in illa te fundaret; Rota dec. 154. n. 4. par. 2. *divers.* ubi de comunis. In hoc indultum est manifeste subreptum, quia idem Cardinalis Praepositus, qui indultum impetravit, inuit concordiam cum Card. Puccio Episcopo Pistoriensi anno 1536. & sic septem annis ante indultum, in qua concordia partes, ut asseruerunt, finem imponere cupientes omnibus differentiis, discordisque & controverisiis ortis & oriundis durante eorum vita super jurisdictione tam Ecclesiae Pistoriensi, quam Praepositura Praetensis in Oppido Prati, convenerunt deputare in dicto Oppido Vicarium communem, qui nomine utriusque, videlicet Episcopi Pistoriensi in his, quae ad jurisdictionem ipsius & praepositi occasione indultu Apostolice concernunt, jus diceret.

Demum praescriptione acquiri potest etiam nullus Diocesis si inferior Praefatus in certo territorio omnimodam jurisdictionem quasi Episcopalem exercet in Clerum & populum privative ad Episcopum spatio annorum quadraginta cum titulo vel per tantum tempus, cuius initium non extet memoria, cap. *Cum persona, de privil. lib. 6.* & notat Abb. post alios in c. *Auditis* num. 7. de praescript. & tangitur infra n. 34. Ceterum haec praescriptio ex parte praepositurae similiter non probatur, quod patebit satis aperte ex distinctione temporum, quibus Episcopus & sic Praepositus jurisdictionem exercuerunt. Praepositus enim cepit actus jurisdictionales anno 1282. usque ad 1372. & sic per annos 90. quo tempore nulli dantur actus pro Episcopo. Unde Praepositus concurrentibus requiritis potuit hoc spatio praescribere jura Episcopalia, c. *Irrefragabili*, §. 3. *Excessus* infra eodem, c. *Cum contingat de foro compet. c. Dilectas de appellat. c. Auditis & c. Cum olim de praescript.* Sed & converso ab anno 1372. usque ad 1561. & sic per annos 189. nulli dantur actus pro Praeposito. Episcopus vero docuit se omnimodam jurisdictionem exercuisse per se solum abique ullo actu inter medio Praepositi ab anno 1424. usque ad annum 1536. quo anno inita fuit concordia supra scripta. Unde spatio annorum 112. dubium non est quin Episcopus praescripserit contra praescriptionem Praepositi, c. 1. 13. q. 2. & c. 1. & 2. 16. q. 3. Praeterea, quia praescriptio Episcopi cum per eum fiat reditus ad jus commune Canonum asserunt, adeoque nec titulus requiritur, c. 1. ubi omnes notant, de praescript. lib. 6. A tempore autem concordiae, id est, ab anno 1536. usque ad annum 1561. nulli dantur actus Praepositi, itant potuit praescribere contra Episcopum. Ac demum ab anno 1561. usque ad annum 1607. quo tempore his mota fuit, actus ut plurimum gestis fuerunt à Vicario communi, qui jurisdictioni Episcopi nullatenus praesudicavit iuxta tenorem concordiae. Ac praeterea per actus ab Episcopo gestis semper fuit interrupta quaecumque Praepositi praescriptio nondum completa, ut notat Innoc. in cap. *Auditis de rescript. numer. 4. vers. Potest etiam & numer. 5. vers. Item sit interruptio*, quem ibi sequuntur Host. n. 5. eod. v. Butr. n. 10. v. *Oppono* Anchar. n. 8. in 5. oppos. & Joan. de Anan